

21

49^e Jaargang

Dinsdag 18 november 2014

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie *Ambtelijke praktijk*
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd *Sprekend verleden*

Jachin en Boáz

De kunstzinnig aangelegde Hiram Abi, die in dienst van koning Salomo staat, is bezig met het vervaardigen van allerlei voorwerpen, die een plaats zullen krijgen in de in aanbouw zijnde tempel. Bij die dingen horen ook twee koperen pilaren.

Het zijn indrukwekkende zuilen, 9 meter hoog, met daar bovenop nog eens kunstige kapitelen, waardoor ze in totaal een hoogte hebben van bijna 12 meter. Ze krijgen een plaats tegen de voorkant van de tempel, de ene zuil rechts en de andere links. Ze zijn bedoeld als versiering en hebben daarbij een symbolische betekenis. Wat die betekenis is kan afgeleid worden uit de namen die Salomo aan hen geeft: de namen Jachin en Boáz.

Nee, ze staan daar niet omdat Salomo op het idee gekomen was ze daar neer te zetten. In de tempel mag alleen staan wat door de Heere bepaald is, net zoals dat was bij de tabernakel, die in de woestijntijd werd vervaardigd. Toen had de Heere aan Mozes op de berg laten zien hoe Hij wilde dat de tabernakel eruit zou zien. Ten aanzien van de tempel heeft de Heere net zoiets gedaan. Hij had door de Heilige Geest aan David een model, een soort blauwdruk, getoond, waaruit Salomo kon zien hoe de tempel zou moeten worden (1 Kron. 28: 11,12). Dat Salomo de pilaren Jachin en Boáz noemt is ongetwijfeld omdat de Heere het hem opdroeg. Via die namen geeft Hij het volk een boodschap.

Elke tempelganger, die straks de voorhof binnengaat, komt tegenover die zuilen te staan. Niemand ziet ze over het hoofd. En ieder kan weten wat de Heere in die zuilen zegt. Jachin betekent 'Hij stelt vast'. Boáz wil zeggen 'In Hem is sterkte'. Wie er met 'Hij' en 'Hem' bedoeld wordt kan niemand anders zijn dan de Heere. Hij is het Die vast staat en Hij is het ook Die kracht geeft.

Jachin en Boáz samen laten het getuigenis horen, dat Israëls God de almachtige God is, die kracht verleent aan Zijn beloften. De beloften met betrekking tot het huis van David uit 2 Sam. 7. De beloften ook van de berg waarop het huis des Heeren gebouwd is (Jes. 2:2). Eveneens de belofte met betrekking op het heil des Heeren, dat vast staat en dat de gerantie bevat, dat allen die hun hoop op deze God hebben leren stellen, vast staan en niet verloren zullen gaan. Ik kan me dan ook levendig voorstellen, dat zo'n tempelganger, staande voor de pilaren, uitroept: 'Majesteit en heerlijkheid zijn voor Zijn aangezicht, sterkte en sieraad in Zijn heiligdom' (Ps. 96:6). Net als David al voor hem gedaan had (misschien wel toen de Geest hem het model van de tempel toonde), kan de tempelganger uitroepen: 'O

'De rechter pilaar opgericht hebbende zo noemde hij zijn naam Jachin en de linker pilaar opgericht hebbende, zo noemde hij zijn naam Boaz' (1 Kon. 7:21).

Heere, de koning is verblijd over Uw sterkte'. En dan bidt hij: 'Verhoog, o Heere, Uw sterkte' (begin en eind Ps. 21). In die uitroepen komt immers hetzelfde woord terug, dat gebruikt wordt in de naam Boáz. Het zien van de zuilen inspireert tot gebed tot de machtige God, die machtig is om Zijn volk te verlossen en te doen vast staan.

En dan nog iets. Als de bezoeker van de tempel iets omhoog kijkt dan ziet hij de prachtige kapitelen op de zuilen. Kunstwerken, waarin de symbolen van het Beloofde Land in verwerkt zijn, bloemen en vruchten. Illustraties van schoonheid. Ook dat hoort bij Gods huis. En bij Zijn dienst, Zijn schone dienst.

Wat zeggen deze dingen ons? De tempel is immers verwoest en ook de pilaren zijn verdorven en het koper ervan is naar Babel gevoerd (Jer. 52:17). Blijkbaar stond alles toch niet zo vast als de namen wel zeiden. Inderdaad, Jachin en Boáz zijn verdwenen. Israël had het namelijk verleerd om in de Heere sterkte en vastheid te zoeken. Israël vertrouwde op zichzelf. Toen liet God de zuilen weghalen. Ze hadden geen betekenis meer.

Maar de boodschap in deze namen blijft tot op vandaag. Nog is er een kerk en die kerk wordt genoemd een pilaar en vastigheid der waarheid (1 Tim. 3:15). Die kerk is ook een sieraad, zeker als zij straks van alle smetten bevrijd is. En de levende leden van de kerk dragen de belofte met zich, dat zij een pilaar zullen worden in Gods tempel (Openb. 3:12). Mits zij overwinnen. Dat wil zeggen: in het geloof aan de Heere en Zijn beloftewoord vasthouden.

P. den Butter

Strike the iron

'You have to strike while the iron is hot.' Deze Engelse uitdrukking verwijst naar het werk in een smederij. De smid maakt het ijzer gloeiend heet om het te kunnen bewerken. Op het moment dat het ijzer de juiste temperatuur heeft (rond 800 tot 1200 graden Celsius), gaat hij er direct mee aan de slag, voordat het te veel afkoelt. In het Nederlands kennen wij dit spreekwoord ook: *'het ijzer smeden als het heet is'*. Dat betekent: *'als je het juiste moment herkent, moet je het meteen benutten'*.

De Heere spreekt in hoofdstuk 4 voor de laatste keer tot Nebukadnezar. De eerste keer was ongeveer dertig jaar daarvoor, in hoofdstuk 2, toen Daniël die eerste droom had verklaard. Daarna sprak de Heere weer, in hoofdstuk 3, in die gebeurtenis met de drie vrienden in de brandende oven. Maar wat deed Nebukadnezar telkens weer? Ondanks zijn mooie woorden bleef hij toch wie hij was. Keer op keer weigerde hij zich te bekeren. Zelfs na die indringende oproep van Daniël in hoofdstuk 4:27, die niet voor tweeërlei uitleg vatbaar was. En Nebukadnezar heeft Daniël misschien wel gelijk gegeven. Hij is er in ieder geval niet tegenin gegaan. Misschien heeft hij het zich ook nog wel voorgenomen, om zich te bekeren tot de God van Daniël. Maar zijn schrik zakte af. En de indrukken vervaagden weer. En het is te vrezen dat Nebukadnezar uiteindelijk toch onbekeerd is gestorven. Je zou kunnen zeggen: het ijzer werd niet gesmeed terwijl het heet was. Dat ijzer koelde af. En de bekering van Nebukadnezar bleef uit.

En dat gebeurt nog. Als jij nog onbekeerd bent. Als je nog altijd voor eigen rekening leeft. Dat komt niet omdat je niet gewaarschuwd bent. Want dat is vaak gebeurd. Heel ernstig en indringend soms. En als je nog steeds voor eigen rekening leeft, dan komt dat niet omdat je nooit genodigd bent. Want je bent vaak genodigd, heel liefdevol en welmenend. De Heere heeft daarbij gebruik gemaakt van Zijn Woord. Op de zondagsschool, in de kerk en op zoveel plaatsen meer. De Heere heeft ook gebruik gemaakt van roepstemmen. Toen je ziek werd, of

een ongeluk kreeg. Of toen je een aangrijpend sterfgeval meemaakte. En je bent weleens onder de indruk geweest. En je hebt jezelf misschien wel voorgenomen om anders te gaan leven. Maar het bleef bij goede voornemens. En de indrukken gingen weg. En je bleef dezelfde.

Want je gaat er heimelijk vanuit dat je nog wel heel lang zult leven. Je bent immers nog jong, en je krijgt vast nog wel meer tijd. En als in de preek de oproep klinkt om jezelf te bekeren, dan denk je: ach, volgende week is het weer zondag en dan zal de Heere het nog wel een keer zeggen. En als er gezongen wordt: *'Hij komt, Hij komt om de aarde te richten, de wereld in gerechtigheid'*, dan denk je: dat zal zo'n vaart nog niet lopen. Dat wordt al zolang gezegd, dat de Heere Jezus terug zal komen. Maar dat zal in mijn leven ook heus niet gebeuren.

Maar de apostel Petrus zegt in zijn brief: *God is lankmoedig over ons, niet willende dat er enigen verloren zouden gaan, maar dat zij allen tot bekering zouden komen.* De Heere stelt het oordeel uit. En wij denken dat het dan helemaal niet komt. Wij denken dat het bij God ook zo gaat zoals het bij ons gaat: van uitstel komt afstel. Maar dat is niet zo. Wat God gezegd heeft, gebeurt altijd. En Hij stelt Zijn komst wel uit, maar dat doet Hij om ons de gelegenheid te geven om ons te bekeren. *Strike the iron while it is hot!*

Mijn oude dominee, de in 1997 overleden ds. H.C. van der Ent (die jarenlang voor de jeugd heeft geschreven in Bewaar het Pand) zei eens op catechisatie: 'Jongens, je kunt met de bekering makkelijk wachten. Vijf minuten voordat je sterft, dat is vroeg genoeg!' Één van de catechisanten zei toen: 'ja maar dominee, dat weet je toch niet, wanneer je sterft?' 'Nou, zo zei de dominee, daarom moet je het vandaag doen!' *Zo gij Zijn stem dan heden hoort, gelooft Zijn heil- en troostrijk Woord.* Verhardt u niet, maar laat u leiden'. Jongelui: bekeer je toch. Voordat het te laat is. Zoek de Heere terwijl Hij te vinden is. Vandaag waarschuwt Hij je nog. Vandaag belooft Hij je de zaligheid nog. Vandaag hoor je Zijn stem nog. Maar bedenk het wel: het kan ook de laatste keer zijn dat je Hem hoort. Net zoals Nebukadnezar. En de volgende keer dat je God dan hoort spreken, dat zal zijn, wanneer je voor Zijn rechterstoel staat. Dan hoor je ook Zijn stem. dan zegt Hij: wat heb je met Mijn Woord gedaan? En dan moet je aan Hem uitleggen waarom je onbekeerd gebleven bent. En als je dan geen Borg voor je ziel hebt, die je straf heeft gedragen en je schuld heeft betaald, dan is het vreselijk om te vallen in de handen van de levende God. Laten we daarom luisteren, en er rekening mee houden dat het weleens de allerlaatste keer kan zijn dat we de evangeliestem van Heere horen. Daarom: *strike the iron!*

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

Daniël 3:27
Daarom, o
koning! ...breek
uw zonden af door
gerechtigheid.

Het oog open voor DL hoofdstuk 5 art. 4a

Een predikant die gereformeerd wil zijn dient zich bewust te zijn dat geestelijke leiding een onmisbaar element in de prediking behoort te zijn. Het mag niet zo opgevat worden dat het bevindelijke in de prediking iets is wat een bepaalde groepering vraagt. Het 'bevinden' is de Schrift niet vreemd. Denk aan de Psalmen. Daarin dient onderwezen te worden.

Geestelijke leiding

Het mag niet voorkomen dat stellingen of bepaalde dogma's de prediking beïnvloeden of zelfs overheersen. Op die wijze wordt er geen recht gedaan aan geestelijke leiding. Nimmer mag geheel centraal staan wat in de 21^e eeuw voor de gemeente van belang is. Het wordt gezegd dat we in een geheel andere eeuw leven. Het accent valt op de verhouding tot de naaste en het doen voor en met de naaste. Er stroomt wat geestelijk water in reformatorische kringen. Indien daar niets tegen wordt gedaan, dan zal de invloed daarvan merkbaar zijn. Dijkbewaking is onmisbaar en het gesprek daarover is nodig. Primair was in het verleden geestelijk leiding geven en zo behoort het nu nog te zijn. Schrift en belijdenis moeten spreken. Vanzelf, belijden is naar de Schriften. Het tijdsbeeld mag daar niet buiten staan. Voor onze tijd mogen we oog en oor niet sluiten. Voor het meegaan met de tijdgeest en de moderne theologie moet gewaarschuwd worden en we moeten gestimuleerd worden om te bidden met David: Maak mijn voetstappen vast in Uw Woord. Psalm 119 behoort een deel van het leven van een ambtsdrager te zijn en bijzonder van een dienaar van het Woord.

Het graven in Gods Woord en zo in de gereformeerde theologie dienen daartoe aanleiding te geven. We hebben wat goudmijnen. De hoofdmijn is Gods Woord. Des Heeren werken zijn zeer groot. Wie ooit daarin zijn lust genoot, doorzoekt die ijv'rig en bestendig, Psalm 111:2. Gaat het over de kernzaken van hart en leven, de Godskennis, de vreze Gods, de verzoening met God door Jezus Christus en de leiding van de Heilige Geest in en door het lezen van Gods Woord, dan zijn dat zaken die het leven behoren te beheersen en mede behoren stuur te geven aan prediking en pastoraat.

Gods macht

Bij het onderwijs geven mag het wijzen op Gods macht niet ontbreken. Wat spreekt de Schrift er rijk over. Van die macht moeten we niet gering denken. Hoe majesteitelijk spreekt de Schrift erover. In de natuur. Denk aan de natuurpsalmen. Zijn macht onder mensen wordt ons getekend en niet te vergeten 's Heeren genademacht en kracht. Het is te begrijpen dat dit in de belijdenis sterk benadrukt wordt. Want in de mensenwereld is de zondemacht groot en sterk. Door niemand te keren of te breken. Men staat machteloos, maar ook willoos. Daarin spreekt geen verontschuldiging. We weten uit het Woord hoe het was in het paradijs. Naar de Schrift staat in de Catechismus dat God de mens alsoo geschapen heeft dat de mens kon doen wat God van hem eist. In de kracht van de zonde is ook ingebouwd een verlokkenende, een verleidende kracht, zelfs een sterke zuigkracht. Worden we in het Woord stilgehouden bij de zondemacht en zondekracht, overduidelijk worden we daartegenover gewezen op de grote macht van God. Het begin van Genesis moet ons stil maken en leiden tot het belijden: Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van hemel en aarde. God de Heere heeft een allesoverweldigende kracht. We moeten zelfs belijden: welk een macht en kracht heeft de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest.

Bewaring

Hieraan denkend komen er vragen en zelfs opmerkingen. De kritiek op Gods beleid is niet van de lucht. Een christen behoeft niet met een gesloten mond te staan. Het Woord geeft duidelijk aan hoe het in de eindtijd zal zijn. Zwaar weer. Ook in figuurlijke zin. Maar gelijk Gods Woord niet te vernietigen valt, zo zal Gods Kerk in de branding van de tijd niet vergaan. In het verleden is al gezegd: het bloed van de martelaren is het zaad van de Kerk. Een gefundeerde uitspraak. De Heere zegt: Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen (Jes. 46:10). Laten we instemmen met de dichter en tegelijk met Luther: God is ons een Toevlucht en Sterkte, Hij is krachtiglijk bevonden een Hulp in benauwdheden, Psalm 46: 2. In dat licht, door die wetenschap, schrijven de opstellers opnieuw dat God de Heere door Zijn macht de ware gelovigen in de genade bevestigt en bewaart. Vallen uit die genade is uitgesloten. Het vlees mag werken, treffen, zelfs verwonden. Gods macht triomfeert. Wat zijn de Psalmen rijk. De rechterhand des Heeren doet krachtige daden. Ik zal niet sterven maar leven en Ik zal de werken des Heeren vertellen, Psalm 118: 15 en 16. Dit is geen overmoed, maar geloofsmoed en daarom geloofstaal. De drie-enige God laat delen in de eeuwige triomf. Dit is een steun, een troost en dit geeft uitzicht en een gegronde hoop op de toekomst en dat levend in een onverloste wereld, een zondige wereld. Een wereld met aanvechtingen, verleidingen en verlokkingen. Het leven van Lot is daar een voorbeeld van. Het hart en de gedachten kunnen zelfs sterk tot kwade neigingen brengen.

Afwijking

Hoe staat er in artikel 4: de bekeerden worden niet altijd alsoo van God geleid en bewogen dat zij in sommige daden door hun eigen schuld van de leiding der genade niet zouden kunnen afwijken en van de begeerlijkheden des vleses verleid worden en die volgen. Wanneer we deze regel overdenken,

dan dient allereerst onderstreept te worden de leiding der genade. Die leiding der genade is er in het leven van de gelovige. Die leiding der genade wijst op alles en spreekt van alles wat op de weg door het leven verkregen en ondervonden wordt. De leiding der genade is rijk. Veelomvattend en blijvend. De gang van Israël is daar een sprekend voorbeeld van. We zingen ervan. Hij heeft voorheen aan Mozes Zijne wegen, aan Israels zaad tot hun behoud genegen, Zijn daân getoond en trouw'lijk hen geleid. In de drie volgende regels worden Gods deugden bezongen (Psalm 103 vers 4). Nu kan van de genadevolle leiding des Heeren afgeweken worden. De omstandigheden wanneer, waardoor en waarvoor dit gebeurt zijn verschillend. Er wordt in artikel 4 nog apart gewezen op de verleiding door de begeerten van het vlees en het gehoor eraan geven. Laten we dit niet beperken tot seksuele zonden. Hoe erg die ook zijn, Gods Woord gaat verder. In Galaten 5:19-21 wordt gewezen op de werken van het vlees. Die werken staan scherp tegenover de vrucht van Gods Geest, Galaten 5:22. Op de wereldmarkt is vandaag zeer veel. In verschillende opzichten was dit in de eeuwen die achter ons liggen al zo. De eerste en de tweede tafel van de Wet wijzen erop en waarschuwen ons voor de zonden. Nu blijkt dat elk rijk zijn eigen zonden heeft. Zijn we ons bewust wat vandaag bijzonder spreekt en werkt? Er is veel, daar valt de geldbesteding niet buiten. Verantwoord voor God dienen we daarmee om te gaan. Overal en in alles dient de wil van de Heere voor de aandacht te staan. Bijzonder in het gebed. Heere wat wilt Gij dat ik doen zal.

Kleding

Daar valt de kleding niet buiten. In Zefanja 1:8 lezen we een opmerkelijke tekst. En het zal geschieden in de dag van het slachtoffer des HEEREN dat Ik bezoeking zal doen over de vorsten en over de kinderen des konings, en over allen die zich kleden met vreemde kleding. Opvallend is dat het afgodisch gezind leven en het volgen van de buitenlandse mode samenvallen. Beide vallen onder het gericht van God. Genoemd worden de vorsten, dat zijn de stamhoofden die in Juda een ambt bekleedden. De koningszonen zijn de prins en hun navolgers. Wat we

lezen kan de vraag oproepen: is het zo belangrijk of zelfs van betekenis welke kleren we aan hebben en dat door bepaalde gedragen kleding het oordeel van God je zal treffen. Nu moeten we hierover niet gaan discussiëren op huisbezoek of vereniging, in gezin of vriendenkring. We moeten nagaan waarom de Heere dit sprak in de tijd van Zefanja. Tijdgebonden? Beslist niet. Een deformatie had plaatsgevonden onder de vooraanstaande personen van Kerk en staat. Ambtsdragers en leiders zijn erbij betrokken. Ze gaan zelfs voorop. De deformatie werd ook gezien in het sociale en ethische leven. Het gevolg was: zo de voorganger, zo velen van het volk. Wat ze deden of droegen werd nagedaan. De stijl van hun leiders was hun levensstijl geworden. Het was: tijden veranderen en wij met hen. Er is dienaangaande niets nieuws onder de zon. Denk aan de omgangsvormen. Er wordt gehoord: is het zo belangrijk hoe men er uit ziet of hoe men zich kleedt? Al dat gezeur over.. Het komt omdat wij behoren tot een ouderwetse kerk. Het is zo: God kijkt niet naar je kleding, maar naar je hart en naar je daden. Schaakmat? Beslist niet. Acht moet gegeven worden op wat in Zefanja staat. Hoe komt het dat de Heere scherp en waarschuwend spreekt? De Heere had met Zijn volk een verbond gesloten. Door dat verbond worden ook alle verhoudingen van het leven bepaald. Dat verbond is geen juk van ijzer met de gevolgen van dien. Het verbond spreekt allereerst van Gods wil en daarom van Zijn verbondssluiting. Wat in het verbond staat wordt met het 'Ik zal' bevestigd. Het verbond spreekt van Gods be-

loften en eisen. Het laatste wijst niet op dwangmatigheid, het wijst op een leven naar Gods wil met rijke zegen. Daar is de levensstijl bij betrokken. Geen gelijkvormigheid aan de wereld is een eis van God. Leven in de wereld maar niet in de stijl van de wereld. De kleding behoort daarbij. In Juda was de Egyptisch- Assyrische mode doorgedrongen en als levenskleding aanvaard. En dat was niet slechts een kwestie van stijl, van mode, maar was een zaak van ontheiliging van het verbond. Het verbond is met ouderen en jongeren gesloten en die verbondssluiting is nu nog legitiem. God de Heere heeft Zijn daden niet veranderd. Het is zelfs verzegeld aan ons voorhoofd. Het is een trieste zaak. Niet slechts in reclame of op de T.V. is prikkelen, uitdagende kleding te zien, maar ook op de straat in steden en dorpen. Overal. Zelfs in afgescheiden gezinnen. Toelaten als Eli of er tegen optreden? Jongeren willen graag meedoen, anders valt men buiten de boot. Facebook kan ook levensgevaarlijk zijn. Laten we bijzonder als ambtsdragers voorhouden wat het leven naar Gods normen en waarden inhoudt. Het leven naar Zijn verbond. Laten we wat minder vergaderen en meer tijd doorbrengen met de jeugd. Randgevallen en nalatigen in kerk of catechisatie niet laten gaan. Ze zijn door de Heere gegeven om te leiden. Laat er zijn een vangen van zielen (Spr. 11:30). Het mensen trekken tot Godskennis en zo winnen voor de belangen van Gods Koninkrijk (Henry).

M.C. Tanis

Van de redactie

Inhoud

In deze aflevering was geen plaats meer voor mijn artikel over Abraham Hellenbroek. We hopen dat daar in het volgende nummer van ons blad wel plaats voor is.

Vervolging

Het is ontstellend wat er gebeurt in Syrië, Irak, Noord- Korea en Nigeria. Laten we voortdurend bidden voor hen die vanwege hun christelijke geloofsovertuiging vervolgd worden en ook voor de vervolgers opdat zij volgelingen mogen worden, net als Paulus.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal over twee weken verschijnen: D.V. dinsdag 2 december 2014. Kopij graag binnen donderdag 20 november.

AvH

NA VIJFTIG JAAR

Ik bedoel nadrukkelijk niet weer te geven wat ik zelf heb meegemaakt. Dat is voor mij heel belangrijk, voor u echter is dat niet gewichtig. Het gaat meer om een recapitulatie van de gang van zaken in ons kerkelijke leven. Een eerste gegeven is wel dat zich ook in onze kerken een duidelijke kaalslag heeft voltrokken. Er zijn uitzonderingen. Toen ik aantrad als predikant, was de gemeente op Urk gering van omvang. Een gemeente met niet veel meer dan driehonderd leden. De diensten konden in gebouw Irene gehouden worden. Reden van deze geringe omvang was de scheuring die kort voor de ingebruikname van de Jachin Boaz kerk zich voltrok. De gemeente van toen staat in geen verhouding tot de omvangrijke menigte van nu. Maar een dergelijk ontwikkeling is helaas een uitzondering. Elders voltrok zich meestal het tegendeel. Opvallend is dat dit juist plaats vond in gemeenten waar de Schriftuurlijk- bevindelijke prediking klonk. Veel gemeenten, die nu een kwijnend bestaan lijden of zelfs geheel verdwenen zijn, konden zich in die tijd best redden. Langs de Nieuwe Maas vond men toen omvangrijke gemeenten in plaatsen als Schiedam, Vlaardingen, Maassluis. Daarvan is nu helaas weinig meer terug te vinden. Dat kost deze gemeenten hoofdbrekens. Grote gemeenten zoals Rotterdam West en Scheveningen kregen met hetzelfde verschijnsel te maken. Zo zou ik meer kunnen noemen. Ik denk ook aan plaatsen als Zwijndrecht en den Haag-W, waar destijds veel volk samenkam om de Gereformeerde prediking te horen. Toen wij als kandidaten de kerken mochten gaan dienen, hadden we (drie man sterk) met elkaar toch zeker wel samen 25 beroepen. Zoveel gemeenten onder ons konden toen een beroep uitbrengen. Nu moest ik recent schrijven dat er een tijd aanbreekt, waarin er voor onze kandidaten nauwelijks nog gemeenten te vinden zijn. Dat geldt voor heel het kerkverband, het geldt in versterkte mate voor gemeenten rond onze stichting. Dat vraagt om bezinning.

In die dagen hadden onze gemeenten een zekere aantrekkingskracht. De vraag moet dan in dit verband wel gesteld worden, waar de werfkracht en ook de veerkracht van onze gemeenten gebleven is. Toen wij begonnen, bestond Bewaar het Pand nog niet. Ons blad werd in het leven geroepen vanwege het feit, dat diverse predikanten onze kerken verlieten. Naar de (Oud)

U begrijpt dat dit onderwerp me vooral de laatste tijd heeft bezig gehouden. Ik wil proberen van die overwegingen een geringe indruk door te geven. Het kan voor ons allen een reden tot bezinning zijn. Hoe was het toen en hoe is het nu? Het gaat om enkele opvallende lijnen.

Gereformeerde Gemeenten vooral. Men wilde binnen onze kerken saambindend werken om zo te behouden wat we nog hadden. In de gemeenten zette zich de neergang door. Omdat het langzaam gaat, valt het minder op. Om welke reden hebben velen onze kerken verlaten? Er zou een studie gewijd moeten worden aan het antwoord op deze vraag. Natuurlijk is er sprake van ontkerkelijking, zeker ook onder ons, ook in bevindelijke gemeenten. Maar de voornaamste oorzaak zal gezocht moeten worden in overgangen naar andere kerken. Het is bekend dat veel leden uit Scheveningen zich destijds vanwege verhuizing gevoegd hebben bij andere kerken in Zoetermeer. Zo zal dat ook het geval zijn geweest in andere gemeenten. Velen trokken naar de Nederlands Hervormde kerk of naar de Gereformeerde Gemeenten. In Noordelijke gemeenten voltrok zich dit proces in mindere mate. Dat komt omdat in het Noorden tradities een sterk leven leiden. In het Westen daarentegen, de Randstad dus, ging alles versneld in zijn werk. De grote steden liepen hierbij voorop. Heeft het beginsel van de Afscheiding niet goed gewerkt? Dat is een pijnlijke vraag. Ik zelf begon in de gemeente Nijkerk. Dat was toen een heel kleine gemeente. De toewijding van de gemeente was uitzonderlijk groot. We hadden toen nog echt de moed om naast een bloeiende Gereformeerde Bondsgemeente een eigen kerkelijk dakje te bouwen. Zo ging het in die dagen ook in Putten. Zulke pionierstijden zijn nu wel voorbij. In veel plaatsen deed zich het verschijnsel voor, dat onze kerken zich sneller moderniseerden dan de oude Hervormde kerk. Dat schrijnde natuurlijk helemaal. Kerken van de Afscheiding werden rechts ingehaald door Hervormde gemeenten.

Waarom heeft dit verschijnsel zich bij ons in zo opvallende snelheid voorgedaan? Wat betekent dit voor de toekomst? Het zal allereerst te maken hebben met ons kerkelijke standpunt. Ds. J.H. Velema heeft het in zijn dagen gezocht in het feit dat we het evenwicht liefhebben. We zijn niet Gereformeerd en we zijn niet oud Gereformeerd. Hoe men hierover ook denken mag, het kan waarheid bevatten. Leden met "duidelijke" standpunten kunnen bij ons maar moeilijk uit de verf komen. Denken vanuit de Uitverkiezing, sloeg onder ons niet aan. De veronderstelde wedergeboorte werd in

eerdere tijden onder ons evenzeer geschuwd. We zien voordelen van dit Bijbels evenwichtige denken. Maar waarom heeft het zo'n zwak resultaat opgeleverd? En waarom heeft de Gereformeerde Bond het in betere tijden dan nu, toch beter kunnen vasthouden? In betere tijden, want helaas slaat het daar nu ook in snel tempo toe.

Als een slinger van de klok zich evenwichtig gedraagt, staat de klok stil. Ik schrijf met enige aarzeling de stelling neer dat een "evenwichtige" prediking ook veel weg heeft van een stilstaande poel, waar geen stroom is. Het water in de kraan moet soms heet zijn, soms hebben we koud water nodig, maar als we altijd lauw water hebben, kunnen we er niets mee. De verkiezing moet met volle maat gepredikt worden. Doen we dat wel? Het verbond moet in volle rijkdom voorgesteld worden.

Omdat we ooit en eens moeten leren zien dat we met onze ideeën vastlopen, opdat we het van de werking van de Heilige Geest zouden leren verwachten.

Ook dat aspect mag niet ontbreken. Evenwichtige prediking mag niet betekenen dat we altijd wel weer gerust naar huis gaan vanwege de troost in het derde punt van de preek. Ik overdrijf wat, maar dat maakt de bedoeling duidelijk. Evenwicht kan ook verworden tot de grauwe middelmaat, tot het grijze muizenvolk. Heeft het evenwicht onder ons wel goed gewerkt? Liturgisch werkte het in ieder geval niet goed. Velen wilden onder ons niet conservatief zijn, men wilde ook weer niet voorop lopen. Waar leidde dit toe? Toen ik begon met het gemeentelijke werk, waren er op dit gebied al spanningen. Het ging toen nog niet over grote zaken. Maar het verschijnsel deed zich toen voor dat men vlug of langzaam zong. Rhythmisch zingen was nog niet eens aan de orde. Het begon onschuldig, zo zou u kunnen menen. Grote liturgische wijzingen waren er vijftig jaar geleden niet. Maar de kiem, zich openbarend in het tempo van de zang, speelde soms de duivel in de kaart. Toen al. Van lieverlee kwam het rhythmisch zingen, daarna de Nieuwe Vertaling, en thans is er een losse en losgeslagen liturgische stijl in onze gemeenten. Zo heeft zich de waterval in de liturgie voltrokken. Dat heeft ons heel veel leden gekost. Het omgekeerde heeft zich ook voltrokken. Modern ingestelde leden vonden geen erkenning en herkenden zich niet in gemeenten die de gewone koers wilden voortzetten. Dat is waar, maar ik heb het nu over het proces binnen onze behoudende gemeenten (als ik deze vage aanduiding mag gebruiken). Onder ons heeft de liturgie van stap tot stap, velen van kerk doen veranderen. Hadden ze gelijk die ter wille van een vertaling of een

gezag de kerk verlieten? Men meende immers dat het niet om hoofdzaken ging? Toch heeft de tijd bewezen, dat er op dit pad geen stilstand mogelijk is. Als een bacterie of een virus eenmaal begint te werken, is er geen houden meer aan. Als er een schaap over de dam is, volgt de hele kudde.

Want, ook in de prediking heeft het evenwicht niet zo goed gewerkt. Mensen gingen iets missen in de preek. Er gingen steeds meer mensen aan het Avondmaal. Als men geen vrijmoedigheid vond daartoe, begon men zich een eenling te voelen. Het evenwicht heeft ons niet bewaard voor de verbondsmatige preek, waarin de hoorder steeds meer mogelijkheden vanuit de mens ging benutten. De indruk werd niet vermeden dat iedereen toch eigenlijk wel een gelovige was. Is het dan vreemd dat een waarlijk missende ziel leeg de kerk uit komt? Ik kijk echt niet naar een bepaalde richting; ook heel dichtbij huis kan dat gebeuren. Ook al doet de prediker in menselijk opzicht nog zo zijn best, daarmee is de waarlijk geestelijke prediking nog niet gered. Ik ken zelf ook dat gevoel, die vraag: Waarom werpt de prediking zo weinig vruchten af? Met die vraag hebben leden geworsteld. De mensen zagen geen andere uitweg dat de uitgang. Dus begrijpt u mij goed: ik heb ook in die vijftig jaar een plaats ingenomen. Ook in mijn gemeenten zag ik mensen vertrekken. Maar principieel gedacht stel ik vast dat velen geleden hebben onder een vage en vale prediking, waarin we allen een plaats hebben ingenomen en een rol hebben gespeeld. En waarom zou je nu al die dingen weer voor het voetlicht halen? Zeker, ik heb deze dingen al meer aangeduid. Maar waarom, zo vraagt u? Omdat we ooit en eens moeten leren zien dat we met onze ideeën vastlopen, opdat we het van de werking van de Heilige Geest zouden leren verwachten. Dat kan niet dan wanneer we onze eigen gedachten leren opgeven en op de puinhopen van de kerk terecht komen. Dan pas gaan we Jeremia begrijpen. In het verlies van onze kerkelijke en geestelijke verworvenheden kan alleen gehoord worden dat de Heere Jezus Zijn Kerk bouwt op deze Petra en op deze Hoeksteen alleen.

Vergun me nog een persoonlijk woord: Mijn vrouw en ik waren dit jaar vijftig jaar getrouwd. Verleden week viel mijn ambtsjubileum van een halve eeuw. Deze rubriek vraagt niet om persoonlijke uitingen. Men kan voor dat doel terecht in het beluisteren van de gedachtenispreek, gehouden in Damwoude. Hier wil ik echter heel graag iedereen bedanken die met ons meegeleefd heeft. Op velerlei manier. Heel veel broeders (en zusters), heel veel vrienden. Verrassend als je na veertig jaar elkaar niet meer gezien te hebben, hoort van zegen die toen werd genoten. Verootmoedigend als je ook nu hoort van onbekende hoorders in de gemeente, die geestelijke verbondenheid uitspreken. Dat doet erg goed. Het moge ons voor hoogheid behoeden, het heeft nu geleid tot verootmoediging. Heel erg bedankt. De Heere gebiede Zijn zegen blijvend over Zijn Woord.

P. Roos

Vroeger was het beter(2)

We kunnen na het vorige artikel vast wel concluderen dat het vroeger niet beter was dan nu. Maar kunnen we dan wel zeggen dat het nu erger is dan vroeger? Ik denk dat we daar volmondig ja op kunnen en moeten zeggen. De bijbel geeft ons op die vraag een duidelijk antwoord.

De tijd waarin wij leven wordt door de bijbel “het laatste der dagen” genoemd. Wij weten dat de wereld eenmaal zal vergaan en dat die dag steeds dichterbij komt. Hoe dichterbij die dag nadert, hoe goddelozer de wereld wordt. De toenemende ongerechtigheid is dan ook een duidelijk teken van de eindtijd. Denk alleen maar aan de woorden van de Heere Jezus Zelf, namelijk dat “de ongerechtigheid zal vermenigvuldigd worden”, Matth. 24:12. Daar gaat de apostel nader op in in 2 Tim.3: “En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden. Want de mensen zullen zijn liefhebbers van zichzelf, geldgierig, latdunkend, hovaardig, lasteraars, de ouderen ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, achterklappers, onnuttig, wreed, zonder liefde tot de goeden, verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods”. Je hebt geen nieuwe vertaling nodig om dit te begrijpen!

Je moet bovendien blind zijn als je al deze dingen niet om je heen ziet. De zonde is er dus altijd al geweest. De eerste mens op aarde geboren was al een moordenaar. Maar het is niet te zeggen hoeveel stromen bloed er thans tot de hemel roepen om wraak. De goddeloze wordt al goddelozer. Je ziet het gebeuren. De kranten staan elke dag vol van moord en doodslag, oorlogsgeweld, vreselijke ziekten, twist en tweedracht in kerk en wereld, christenvervolging, kerkverlating en opstand tegen het gezag. En van elk der genoemde zaken zijn wel duizend dingen te zeggen.

Nee, we mogen het verleden niet idealiseren, maar je kunt wel eens terug verlangen naar bepaalde dingen. Neem bijvoorbeeld de kleding. Bekijk de foto's van de jaren 20 en 30 van de vorige eeuw eens. Kleding was echt een bedekking. Vrouwen met lange rokken. Op een strandfoto vanuit Katwijk aan Zee zat men gekleed en wel op het strand, soms nog netter dan men tegenwoordig in de kerk zit. Nee, die mensen, allen in het donker gekleed, waren niet allemaal kinderen van God. Dat zou je denken als je geneigd bent altijd op het uiterlijk af te gaan. En we hoeven echt niet terug naar de kledingstijl van vroeger. Maar wat is het toch doorgeschoten allemaal! Waarom zijn de rokken rokjes geworden en laten

veel vrouwen onbeschaamd hun borsten zien? Laten we niet naïef menen dat het allemaal wel meevalt en dat het iets onschuldigs betreft. De mensen waren vroeger niet beter en daarom is er op seksueel gebied altijd al veel goddeloosheid bedreven.

“Nee, we mogen het verleden niet idealiseren, maar je kunt wel eens terug verlangen naar bepaalde dingen.

De bijbel spreekt er ook van. Maar nu kijkt men niet meer op van een gay-parade en is de moraal onder veel jongeren ver te zoeken. Hoeveel jonge mensen zouden er nog rein en als maagd het huwelijk ingaan? Als men al een huwelijk aangaat!

Nu ik over deze dingen schrijf kan ik wel bladzijden ver doorgaan. Maar mijn ruimte is al weer op. Ik moet de volgende keer nog iets meer zeggen hierover. Maar nu stel ik de vraag al: Bidt u ook om Gods werk, ook, ja vooral in deze tijd? Vroeger moest je bekeerd worden en vandaag ook. En ook nog eens op dezelfde manier als vroeger. God verandert niet. En Hij leeft! Je kunt je zorgen maken over je nageslacht, zeker als je er achter komt dat je kinderen hetzelfde hart hebben als jij hebt. En de duivel gaat briesend de wereld door. Maar God is er ook nog hoor! Houd daar in moedeloosheid aan vast, en bid voor jezelf en je kinderen: Uw werk o God, behoud dat in het leven in het midden der jaren!

K. Hoefnagel

Christus en de Samaritaanse vrouw (3)

Hij kwam dan in een stad van Samaria, genaamd Sichar, nabij het stuk land, hetwelk Jakob zijn zoon Jozef gaf. En aldaar was de fontein Jakobs. Jezus dan, vermoeid zijnde van de reize, zat also neder nevens de fontein. Het was omtrent de zesde ure. (Johannes 4, 5-6)

Terugblik

De vorige keer hebben we gezien, hoe Johannes de reis van Christus door Samaria op twee manieren heeft geschilderd. Allereerst als de reis van Sions lijdende Borg. Want Christus is op de vlucht voor de vijandschap van de Farizeeën. In de tweede plaats als de reis van de gehoorzame Knecht. Want we lezen: Christus 'moest' door Samaria gaan. Christus trekt door Samaria om gewillig het werk te doen dat Zijn Vader Hem heeft opgedragen. Om een verloren zondares – en naast haar nog anderen – te brengen tot de zaligheid.

Het stuk land van Jakob

Terwijl de Heere Jezus zo door het Samaritaanse land trekt, komt Hij op zeker moment dichtbij het stadje Sichar. Waarschijnlijk wordt daarmee de plaats Sichem bedoeld. Over die Bijbelse plaats zou veel te schrijven zijn. Laten we ons echter beperken tot wat Johannes over deze plaats schrijft: Ze is 'nabij het stuk land, hetwelk Jakob zijn zoon Jozef gaf'.

Om die woorden te begrijpen, moeten we een ogenblik terugbladeren naar de geschiedenissen van Jakob. In Genesis 33:18-20 lezen we, hoe Jakob na zijn terugtocht uit Paddan-Aram een stuk land koopt dichtbij Sichem. Op dat stuk land bouwt hij een altaar. En hij geeft dat altaar ook een naam: 'De God Israëls is God'.

Hetzelfde stuk land komt in Genesis 48:22 opnieuw ter sprake. Daar ligt Jakob op zijn sterven. En op zijn sterfbed oefent hij geloof. We weten dat uit die heel bekende woorden 'Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE' (Genesis 49:18). Maar Jakobs geloof blijkt ook nog in

iets anders. Hij voorzegt namelijk dat God de Israëlieten vanuit Egypte zal terugbrengen in het beloofde land (Genesis 48:21). En Jakob voorzegt dat niet alleen, maar hij gelooft het ook. Want terwijl hij op zijn sterfbed ligt, geeft hij het stuk land bij Sichem aan zijn zoon Jozef. Als een erfenis.

Uit onze tekst wordt duidelijk, hoe eeuwen later dit gebied nog altijd wordt aangeduid als 'het stuk land hetwelk Jakob zijn zoon Jozef gaf'.

Hutcheson tekent erbij aan: 'Het dienen van God en het geloof in God hebben een zoete geur en reuk die uitgaat boven al het voortreffelijke wat mensen kunnen naja-gen. Deze plaats is, zelfs in Christus' tijd, daarom zo uitnemend, omdat Jakob er verbleef en God diende (Gen. 33:19-20), en omdat hij door het geloof dat land aan zijn kinderen gaf toen zij nog vreemdelingen in Egypte waren'.

Wonderlijk

In ditzelfde gebied is – zo zegt vs. 6 – een fontein. Daarmee wordt een bron bedoeld, waaruit voortdurend fris, helder water opborrelde. Zo'n bron werd vaak op grote diepte gevonden. In dit geval liep het water vanuit de bron in een put, waaruit men met behulp van een putemmer water naar boven kon halen. Straks zal de Samaritaanse vrouw zeggen, dat Jakob die bron zelf nog gegraven en gebruikt heeft (vs. 12). Daarom wordt deze bron 'de fontein Jakobs' genoemd.

Welnu, het is op deze historische grond, dat de ontmoeting tussen Christus en de Samaritaanse vrouw zal plaatsvinden. Daar waar Jakob ooit beleeden heeft: 'De God Israëls is God', zal

Christus geen andere boodschap laten klinken (vs. 22).

Hoe wonderlijk zijn Gods wegen! Jakob heeft, toen hij vele eeuwen geleden deze put groef en er gebruik van maakte, niet kunnen bevroeden, dat in de volheid des tijds Christus Zelf Zich er zou neerzetten als een vermoeide Reiziger. En dat Hij juist deze plaats zou gebruiken om met een Samaritaanse zondares te spreken over het levende water.

Wachtend

Laten we er tenslotte nog op letten, hoe de evangelist Christus aan het slot van vs. 6 tekent. 'Het was omtrent de zesde ure' – dat betekent: ongeveer twaalf uur in de middag. De zon staat hoog aan de hemel. Urenlang is Christus samen met Zijn discipelen te voet door het Joodse land gegaan. In de brandende zon. En als Hij zo urenlang gelopen heeft, lezen we, dat Hij vermoeid is. De evangelist Johannes legt daar de nadruk op, als hij schrijft: 'Jezus dan, vermoeid zijnde van de reize, zat also (namelijk: vermoeid) neder'. Afgemat zoekt de Zaligmaker een plaats naast de bron.

Ziet u Hem daar zitten? Door en door vermoeid. Zijn voeten bedekt met het stof van de weg. Zo arm dat Hij niet eens een kleine leren putemmer bij Zich heeft (zie vs. 11). Terwijl die toch tot de gewone uitrusting van een Joodse reiziger behoorde.

Zo zit Hij daar. En Hij wacht. Totdat zij zal komen. Die onwetende, blinde, aardsgezinde zondares. Die vrouw die midden in de zonde leeft. Hij wacht. Om een zondares genadig te zijn.

A.J.T. Ruis

**Christelijke Gereformeerde bezinnings-
kring binnen de classis Leeuwarden.**

Op D.V.Vrijdag 21 november a.s. wordt er weer een bezinningsavond gehouden.

Ds.A.van Heteren hoopt te spreken over het onderwerp: " het gebed "

Deze bijeenkomst wordt gehouden in de beneden zaal van de: Chr.Geref."Sions-kerk" Hoofdweg 127 te Damwoude.
Aanvang :19.45 uur.

Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen. Allen van harte welkom! Ook te beluisteren via de website www.cgk-damwoude.nl

Ds. A.C. Uitslag, *Wie is aan U gelijk? Gods eigenschappen*. Paperback, 80 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2629 1.
In dit aantrekkelijk uitgevoerde boekje behandelt ds. Uitslag op beknopte wijze een aantal eigenschappen van God. Het is geschreven voor jongeren vanaf 16 jaar. In zeventien hoofdstukjes, die besloten worden met een drietal stellingen, worden op eenvoudige en begrijpelijke manier eigenschappen van God toegelicht. Eerder hebben meerdere stukjes in een jongerenrubriek van De Gezinsgids gestaan. In dit boekje zijn deze bijdragen omgevormd en uitgewerkt. Het boekje behandelt ook meer eigenschappen dan de bijdragen in De Gezinsgids. In het hoofdstukje 'God is onveranderlijk' gaat het over berouw. Tot slot citeren we enkele regels die gaan over het berouw van God (blz. 34 en 35) "Er is geen verandering in Zijn wezen of in Zijn wil. De verandering raakt Zijn werk en Zijn doen, maar niet Zijn wil of Zijn wezen."

Jolanda en Noreen Dijkmeijer, *Moedige Jozua*, € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 627 80446.
Dit boekje is het vijfde deel in de peuterserie 'Verhalen voor jou.' In deze serie worden bekende Bijbelverhalen verteld voor de jongste kinderen, in voor hen goed te begrijpen woorden en met mooie illustraties van de hand van Willeke Brouwer.

Ds. A. van der Zwan, *Profetisch perspectief, Jakob zegent zijn zonen, gebonden*, 182 blz., € 16,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 336 09312.
Dit boek is een uitwerking van een serie Bijbellezingen gehouden in de gemeente van Sliedrecht-Bethel in het najaar van 2007 en het voorjaar van 2008. Gods Geest liet de stervende Jakob uitspreken wat we vinden in Genesis 49. Het profetisch perspectief komt vooral uit in de woorden die spreken van de komende Zaligmaker. Ook Genesis 49 getuigt van Christus. Aan ieder hoofdstuk zijn gespreksvragen toegevoegd zodat het boekje zijn dienst kan bewijzen bij de behandeling op verenigingen en Bijbelstudiekringen. We besluiten met het slot uit het 'Woord vooraf': "Dat de voornaamste vrucht van het lezen van dit boekje mag zijn, dat we Jakob voor het eerst of opnieuw nabidden: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE!' (Gen. 49:18).

"Predikende het Koninkrijk Gods, en lerende van den Heere Jezus Christus met alle vrijmoedigheid, onverhinderd." Handelingen 28:31

1964 - 2014

Op 28 oktober jl. was het 50 jaar geleden dat

ds. P. den Butter

in het ambt van herder en leraar werd bevestigd.

Ds. Den Butter heeft vanaf 2008 tot heden veel betekend voor onze jonge gemeente, zowel in de prediking als in het pastoraat. Daar zijn wij hem en zijn vrouw dankbaar voor. Op 6 november jl. heeft onze gemeente daarom tijdens een informele bijeenkomst aandacht gegeven aan dit heuglijke feit. Wij hopen dat ds. Den Butter in de komende tijd nog dienstbaar mag blijven in onze kerken.

*Kerkenraad en gemeente van de
Christelijke Gereformeerde Kerk Renswoude*

J.W. Overeem, preses

J.M. van Eckeveld, scriba

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Doornspijk deelt u met dankbaarheid aan de Heere mee dat haar oud-predikant

ds. P. van Zonneveld

op D.V. 18 nov. 2014 hoopt te gedenken dat hij vijfenvijftig jaar geleden werd bevestigd in het ambt van predikant

Van mei 1977 tot oktober 1984 mocht hij in onze gemeente herder en leraar zijn

Moge de Heere hem en zijn vrouw in de avond van hun leven goed en nabij zijn

Namens kerkenraad en gemeente
ds. B.L.C. Aarnoudse, preses
J. de Haan, scriba

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

**Rust en ontspanning
in de prachtige
Vulkaaneifel!**

*dichtbij
Friedensstimme-gemeente*

**Ruime
appartementen te
huur**

Inl.: 0049-6594258990 en

www.huizesolagratia.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Israël Reis van 13-24 april 2015

Van 13-24 april 2015, wordt D.V. vanuit de Christelijke Gereformeerde Kerk van Middelharnis een reis georganiseerd naar Israël, met belangstellenden uit het gehele land. Bezoek aan: Galilea, Capernaum, Tiberias, Golan, Dan, Gilboa, Jizreel, kibbutz; Megiddo Samaria Gerezim, Silo, Samaria, Bethel, Sichem Jeruzalem (Hizkia watertunnel, Citadel Museum, Israël museum, Klaagmuur, oude stad, Yad Vashem, graftuin, markt, enz), Emmaus, Dode Zee, Engedi, Massada, IDF museum, Kerk van Ds. Zadok en Jaffa. Negev woestijn, Ein Avdat; Sde Boker, Bersheba.

Zondags twee maal kerkdienst.

Prijs: Bij 30 deelnemers 1545 Euro p.p. + 72 Euro fooien. Er zijn nog plaatsen beschikbaar. Rechtstreekse vlucht naar Israël.

Reisgids: Erik Gezels. Organisatie: Jaacov Nof, Jerualem i.s.m. Krukiener's Reisbureau Amsterdam (ANVR,SGR,IATA). Informatie: Ds. G.R. Procee 0187-484907 of: GRProcee@cgkmiddelharnis.nl

*"Jezus Christus is gisteren en heden
Dezelfde en in der eeuwigheid"
Hebreeën 13 : 8*

Met dankbaarheid aan de Heere, de Koning der Kerk, delen wij u mee, dat onze emeritus-predikant

Ds. P. van Zonneveld

op D.V. 18 november zijn 55-jarig ambtsjubileum als dienaar des Woords mag gedenken.

Met dankbaarheid denken wij terug aan de jaren dat hij in onze gemeente als herder en leraar mocht dienen.

Van harte wensen wij hem, zijn vrouw en (klein) kinderen Gods onmisbare zegen toe.

Namens de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te 's-Gravenhage-Scheveningen,

*Ds. W.E. Klaver, preses
C.Pronk, scriba*

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 17,50 per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 17,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Cursuswerk Cuba inkrimpen of...

...of
betaalt u mee?

Najaarsactie

Doet u mee?

NL65 RABO 0301 9573 63
t.n.v. SEZ - o.v.v.
Najaarsactie

Spaanse Evangelische Zending
Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 06 - 48 77 63 96
e-mail: sez@kliksafe.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

**“Mijn kraamzorg?
Samen genieten!”**

Kraamzorg door medewerkers met een reformatische
identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.

Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **verpleging & verzorging**
en **huishoudelijke hulp**

**Tot de zomervakantie
naar Texel...**

WEEKEND/
MIDWEEK

€119*

WEEK

€149*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

* Vanafprijs, geldig tot de zomervakantie 2014

**WAT IS UW ENIGE TROOST,
BEIDE IN LEVEN EN STERVEN?**

In Duitsland wordt deze vraag nauwelijks meer gesteld op de
kansels. Helpt u ons mee om deze zuivere leer in het Duitstalige
gebied weer bekend te maken?

Zie onze website www.svhed.org voor informatie.
Of bel 0345 - 58 08 10, ook voor een presentatie.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Om Sions Wil

NIEUWE
BOEKEN 2014

€9,95

Nehemia
een man van gebed
Vanaf 8 jaar. Met
Ada Schouten - Verrips
ISBN: 978-94-91586-31-6

€9,95

Maria
de moeder van Jezus
Vanaf 8 jaar.
Ada Schouten - Verrips
ISBN: 978-94-91586-40-8

€13,50

**Van Alpha tot
Omega Deel 2**
Bijbels dagboek voor
het hele gezin
Ds. M. van Reenen
ISBN: 978-94-91586-52-1

€12,95

Groot loon deel 2
De Tien geboden
vanuit Gods Woord
aan jongeren uitgelegd
Ds. D.W. Tuinier
ISBN: 978-94-91586-43-9

€19,95

**De arbeid en beloning
van de christen**
Met levensbeschrijving
W. Gurnall door J.C. Ryle
William Gurnall
ISBN: 978-94-91586-48-4

**Schrijf-
wedstrijd!**

**Kijk snel
op onze
website!**

UITGEVERIJ OM SIONS WIL | TEL. 0182 - 53 21 58 | WWW.OMSIONSWIL.NL